

Kollektiivse pöördumise esindaja

Teie 30.09.2022

Meie .02.2023 nr 1-6/23-21/1

Seisukoht kollektiivse pöördumise
„Tugiisik töölepinguga tööle.“ kohta

Lugupeetud kollektiivse pöördumise esitajate esindaja

Täname pöördumise eest. Riigikogu juhatus võttis kollektiivse pöördumise menetlusse 2022. aasta 20. oktoobril ja suunas selle pöördumise menetlemiseks sotsiaalkomisjonile. Pöördumisele allakirjutanud juhivad tähelepanu, et hetkel sõlmitakse tugiisikutele käsunduslepinguid, millel puuduvad töölepinguga võrreldes riigipoolsed garantiid. Soovitakse, et tugiisikud saaksid tööle asumisel soovi korral sõlmida töölepinguid.

Riigikogu sotsiaalkomisjon arutas kollektiivset pöördumist „Tugiisik töölepinguga tööle.“ oma 17. ja 24. jaanuari istungil. 17. jaanuari istungil kuulas sotsiaalkomisjon ära kollektiivse pöördumise „Tugiisik töölepinguga tööle.“ algataja esindajate selgitused ning teiste huvigruppide seisukohad.

24. jaanuari istungil arutelu jätkus ning komisjon tõdes, et tugiisikuteenuse korral on tegemist sotsiaalhoolekande seaduses fikseeritud teenusega. Tugiisikuteenuse eesmärk ja sisu on väga selgelt sotsiaalhoolekande seaduses välja toodud. Seaduses on välja toodud ka kohaliku omavalitsuse kohustused ja nõuded teenust osutavale isikule. Teenuse osutamist korraldab kohaliku omavalitsuse üksus ja kohalikul omavalitsusel on otsustusõigus, kuidas ja milliseid lepinguid sõlmida. Käesoleval ajal sõlmivad kohalikud omavalitsused, v.a. 5 kohalikku omavalitsust, tugiisikutega eelkõige käsunduslepinguid, kuna olukorrad, abivajajad ja ka teenuseosutajad on väga erinevad ning teenus eriilmeline. Just kohalik omavalitsuse saab otsustada, mis on kõige parem ja efektiivsem moodus just konkreetsele abivajajale. Lepingud tugiisikutega sõltuvadki konkreetse pere, lapse aga ka tellija vajadustest.

Kohalikud omavalitsused tõid oma kirjalikus pöördumises samuti murekohana välja tugiisikute töötamise käsunduslepinguga, kuid nad tõdevad samas, et kohalike omavalitsuste eelarve ei võimalda sõlmida kõigi tugiisikutega töölepingut, kuna töölepingu sõlmimisega suureneb teenusehind kohalikule omavalitsusele.

Komisjon nõustus, et tööleping annab töötajale suuremad riigipoolsed garantiid, kuid tugiisikuteenus on paindlik ja väga eriilmeline, mistõttu ei ole alati töölepingu sõlmimine põhjendatud. Komisjon leidis, et säilima peab kõigi jaoks nii vajalik paindlikkus, mistõttu ei saa kohalikule omavalitsusele panna kohustust kõiki tugiisikuid vormistada tööle töölepinguga.

Probleemiks on ka sobivate teenuseosutajate leidmine. Leiti, et teenuseosutajaid tuleb rohkem koolitada, kuna nad vajavad erioskuseid just raske abivajadustega inimestega töötamisel. Nõustuti, et koolitus peab olema spetsiifiline ja sihtrühmade (lapsed, füüsiline erivajadus, täiskasvanud, eakad, psüühikahäired jne) põhine. Vajadus järjest erilisemate pädevuste järele kasvab.

Tuginedes eeltoodule otsustas Riigikogu sotsiaalkomisjon oma 24. jaanuari istungil konsensuslikult esitatud kollektiivse pöördumisega osaliselt nõustuda (RKKTS § 152¹² lg 4).

Mõistes teema olulisust nii algatajate kui ka suure osa Eesti ühiskonna jaoks, pöördub sotsiaalkomisjon Sotsiaalministeeriumi poole, kus palume Sotsiaalministeeriumil koos oma allasutusega:

- 1) jätkata tööd analüüsiga, millest selgub, millised on võimalused tugiisikuteenuse ümberkujundamiseks;
- 2) tegeleda aktiivselt kohalike omavalitsuste aga ka tugiisikuteenust osutavate isikute nõustamise ja teadlikkuse tõstmisega ning julgustada neid pöörama rohkem tähelepanu ka lepingulisele vormile;
- 3) mõelda tugiisikutega lepingute sõlmimise eriregulatsiooni peale nagu asendushooldusteenust osutatavatel perevanematel;
- 4) leida võimalusi tugiisikute ettevalmistamiseks ja koolitamiseks.

Tänan Teid veel kord arutelu tõstatamise eest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helmen Kütt
esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee
Sotsiaalministeerium

Heidi Barot
631 6493 heidi.barot@riigikogu.ee